

ОСМИ ФОРУМ „ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПОДХОДИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК“

Татяна Брага

Институт за български език – Българска академия на науките (България)

EIGHT RESEARCH APPROACHES TO THE TEACHING OF BULGARIAN FORUM

Tatyana Braga

Institute for Bulgarian Language – Bulgarian Academy of Sciences (Bulgaria)

Researcher ID (Web of Science): HJI-7046-2023; ORCID ID: 0000-0001-9315-265X

E-mail: t.braga@ibl.bas.bg; bragakarakash@gmail.com

На 1 ноември 2023 г. се проведе Осмият форум „Изследователски подходи в обучението по български език“. Събитието беше организирано от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките. Вече стана традиция Денят на народните будители да събира в гр. София, в зала „Акад. Александър Теодоров-Балан“, учени, университетски преподаватели и учители по български език и литература.

Съвременните динамични процеси в обществото налагат и търсенето на нови методически подходи в преподаването на българския език в българските училища. Така научният форум даде възможност на експерти и преподаватели да се срещнат и да обменят знания и опит, свързани с изследването на езика и с обучението по български език и литература. Основната част от предложените на форума теми засегнаха теоретичните знания и практическите умения, свързани със съвременните изследователски подходи в преподаването, и възможностите за тяхното използване в обучението по български език и литература. В програмата на форума взеха участие както учени, които запознаха присъстващите с последните свои изследвания, така и учители, които споделиха своя опит в практическото приложение на изследователските подходи в обучението по български език.

Форумът бе открит от заместник-директора на Института за български език при БАН, доц. д-р Христина Дейкова, която поздрави присъстващите и подчерта важноста

на интензивните контакти между учителите по български език и литература и изследователите на езика в името на популяризирането на научните изследвания сред преподавателите и оптимизирането на преподаването на български език в съвременните динамични условия.

В първия сутрешен панел бяха представени четири доклада. Проф. д.ф.н. Красимира Алексова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“) в доклада си на тема „Категорията евиденциалност на българския глагол в обучението по български език в средното училище“ въз основа на емпиричен материал, събран от електронни корпуси на българския език и от интернет, показва богатството от форми и употреби на четирите евиденциала и обоснова необходимостта от включването им в обучението по български език в средното училище. Докладът на проф. д-р Татяна Ангелова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“) „Заплаха или помощник за учителя по български език е Chat GPT“ засегна актуалния проблем за използването в образователния процес на Chat GPT, който е обучен да предоставя информация в реално време, поясни как се работи с него, а също и какви са предимствата и предизвикателствата в процеса на работа с виртуалния асистент.

След оживена дискусия и почивка форумът продължи с два доклада на учени от Института за български език, които засегнаха проблеми в учебното съдържание на учебниците в българските училища. Докладът на доц. д-р Ваня Мичева (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, БАН) „Какво пише за българските азбуки в учебниците по български език и литература“ насочи вниманието към учебниците за 8. клас, които съдържат информация за българските азбуки, към връзката между кирилицата и глаголицата и изтъкна някои лингвистични доказателства за българския характер на двете азбуки. В своя доклад „За учебниците по български език в началото на XXI век“ гл. ас. д-р Кристияна Симеонова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, БАН) изтъкна ролята на учебника като главно средство за организиране и осъществяване на учебния процес по български език и даде препоръки за това как по-ефективно да се оптимизират уменията за речево общуване и изобщо езиковите умения и култура сред учениците. Последва обедна почивка.

Следобедното заседание на научния форум продължи със съобщението на Амелия Александрова (старши учител в ПМГ „Акад. Сергей Корольов“, гр. Благоевград) „Добри практики за обучение по български език в билингвистична среда“, което беше фокусирано върху предизвикателствата, пред които се изправя учителят по български език и литература в ромските общности, сред които са създаването на положителна

ОСМИ ФОРУМ „ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПОДХОДИ...

мотивационна среда, използването на нови дидактични материали, на интерактивни образователни ресурси, както и върху подкрепящата роля на учителя в образователния процес.

Работата на Форума продължи с общия доклад на проф. д-р Светла Коева, гл. ас. д-р Валентина Стефанова, гл. ас. д-р Мария Тодорова, гл. ас. д-р Ивелина Стоянова (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, БАН) „Оценяване на уменията за четене в начален етап на обучение“, в който акцент беше поставен върху конкретни препоръки за повишаването на нивото на грамотност и на способностите за четене и разбиране при децата в начален етап на обучение. За целите на изследването предварително бяха проведени проучвания, насочени към оценка на уменията за четене и способностите за разбиране на съдържанието на текста при деца в начална училищна възраст в България и в Италия.

Анализът на връзките между два текста, включени в програмата за НВО, бе предмет на доклада на д-р Методий Кирилов (125-о училище, гр. София) „По жътва“ и „По жицата“ – начин на вербализиране на страданието и надеждата“, който представи важни екзистенциални проблеми, които демонстрират в огледален план нещастieto и надеждата. В последния доклад на форума доц. д-р Кирил Първанов (Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, БАН) „За десемантизацията на глаголните представки“ анализира семантиката на няколко български общорезултативни глагола, представени по лингвистичен материал от Старобългарския речник (1999, Изд. на БАН) и от Архива за Българския диалектен речник.

Научният форум протече активно, наред с разнообразието от теми, бяха представени и нови приноси и научни подходи по редица от разглежданите въпроси, а почти всички доклади бяха придружени от информативни презентации. Дискусиите се проведоха в конструктивен тон, колегиална атмосфера и допринесоха за по-пълното осмисляне и ново отношение към преподаването на български език и литература в българските училища.

Осмото издание на ежегодните „Изследователски подходи в обучението по български език“ предложи на участниците и слушателите интересна и разнообразна програма, а учените и учителите се обединиха около общата кауза – търсене на нови методически подходи, интерактивни образователни ресурси и иновативни решения при преподаването на български език.